

โปรแกรมเรียนรู้กับมิวเซียมสยาม School Program

“ผ้าอาเซียน มรดกทางวัฒนธรรม”

สถานที่

การเรียนรู้แห่งชาติ

ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หรือ อาเซียน ตั้งอยู่ระหว่างละติจูดที่ 11 องศาใต้ ถึง 28 องศาเหนือ และลองจิจูดที่ 92 องศา ถึง 141 องศาตะวันออก พื้นที่ราว 4.5 ล้านตารางกิโลเมตร มีทั้งหมด 10 ประเทศ ได้แก่ กัมพูชา, ไทย, เมียนมาร์, บรูไน ดารุสซาลาม, ฟิลิปปินส์, มาเลเซีย, เวียดนาม, สิงคโปร์, ลาว, อินโดนีเซีย

ลักษณะภูมิอากาศแบบร้อนชื้น ฝนตกชุก และมีอุณหภูมิค่อนข้างสูงเกือบตลอดทั้งปี ทำให้ประชากรในภูมิภาคนี้ สวมใส่เสื้อผ้าที่ทำมาจากเส้นใยที่ให้ความรู้สึกเบาสบาย เช่น ฝ้ายและไหม

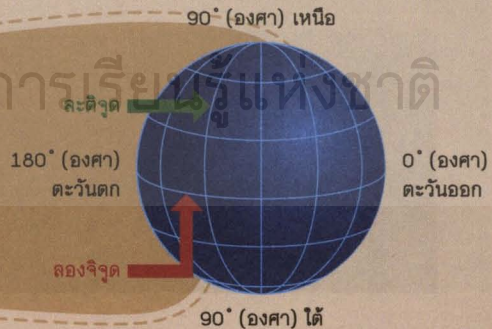
จิตรกรรมฝาผนัง วัดภูมินทร์ จังหวัดน่าน แสดงการทอดผ้า

ผ้า

มีความผูกพันกับวิถีชีวิตของผู้คนในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ที่แสดงให้เห็นถึงแนวคิดในการเตรียมเส้นใย การย้อมสี การวางลวดลาย และการทอ ซึ่งมีความคล้ายคลึงและความแตกต่างกันจนกลายเป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของภูมิภาค

สถานีแม่พิมพ์ดิจิทัลการเรียนรู้แห่งชาติ

ละติจูดและลองจิจูด หรือ เส้นรุ้ง เส้นแวง คือเส้นสมมุติที่ใช้บอกตำแหน่งที่ตั้งของสถานที่ต่างๆ บนโลก โดยเส้นสมมุติสองเส้นนี้จะตัดกันเป็นตารางครอบคลุมทุกพื้นที่บนโลก

มนุษย์รู้จักการทอผ้าได้อย่างไร

ผ้า เป็นหนึ่งในปัจจัยสี่ที่สำคัญในการดำรงชีวิตของมนุษย์ เพราะมนุษย์นั้นมีผิวหนังที่บอบบาง ไม่สามารถทนต่อสภาพอากาศ แสงแดด สัตว์ และแมลงได้ จึงต้องแสวงหาวัสดุจากธรรมชาติมาห่อหุ้มร่างกาย เพื่อให้ดำรงชีวิตอยู่ได้ เช่น ใบไม้ หนังสัตว์ ฯลฯ ต่อมาเมื่อมนุษย์เริ่มรู้จักการสาน การถัก การทอ จึงนำเอาวัสดุจากธรรมชาติมาปั่นเป็นเส้นใยเพื่อทอเป็นผ้า

การนุ่งห่มหนังสัตว์

การทอผ้า

วิถีดุติบในการทอผ้าของชาวเอเชีย

การทอผ้าของชาวเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในสมัยโบราณ ล้วนเป็นวิถีดุติบที่มีในท้องถิ่น เช่น ปอ ป่าน กัญชา สับปะรด กล้วย นำไปแช่น้ำให้ยุ่ย ใช้หินทุบแล้วปั่นเป็นเส้นใยเพื่อใช้ในการทอผ้า จากหลักฐานทางโบราณคดีที่พบในประเทศไทย เชื่อว่า “ป่านกัญชา” เป็นเส้นใยเก่าแก่ที่สุดที่นำมาใช้ทอผ้า ปัจจุบันยังพบการทอผ้าจากเส้นใยเหล่านี้อยู่ เช่น ผ้าป่านกัญชาของชาวเขาในประเทศไทย ผ้าใยต้นกล้วยในเกาะบอร์เนียว และผ้าบารองจากใยสับปะรดในประเทศฟิลิปปินส์

เส้นใยกัญชา

ผ้าใยสับปะรด

๑

๒

๓

๔

ฝ้าย (Cotton) เป็นเส้นใยที่ใช้ในการทอผ้ามาแต่สมัยโบราณของอินเดีย ผลฝ้าย หรือ สมอฝ้าย มีปุยสีขาวนวลที่ห่อหุ้มเมล็ดฝ้าย เรียกว่า ปุยฝ้าย เส้นใยฝ้ายเกิดจากการนำปุยฝ้ายมาแยกเมล็ดออก นำไปติดในชะลอมให้ฟูจากนั้นนำมาปั่นรวมกันเป็นเส้นด้าย แล้วทอเป็นผืนผ้า ผ้าฝ้ายมีเส้นใยที่ให้สัมผัสอ่อนนุ่มสบาย ดูดความชื้น ชีบเหงื่อและระบายความร้อนได้ดี อีกทั้งยังย้อมสีได้ง่ายเป็นที่นิยมมาจนถึงปัจจุบัน

- ๑ การหว่านฝ้าย และเลือกกิ่งยอดประกอบจากปุยฝ้าย ๒ การอ้วกฝ้าย การแยกปุยฝ้ายออกจากเมล็ด ๓ การติดฝ้ายให้ฟูจนกลายเป็น "สำลี"
๔ การปั่นปุยฝ้ายที่ติดแล้วให้เป็นเส้นด้าย ๕ การปั่นด้าย ใช้ ใบ หรือ หลาว เป็นเครื่องมือปั่นด้ายให้เป็นเกลียวแบบจวนเป็นเส้นด้าย ๖ ฝ้าย
๗ การเย็บด้าย การเก็บเส้นใยฝ้ายไปเส้นเรียบ ๘ การทอผ้าฝ้าย เป็นการนำด้ายไปใส่ในมือจักรเพื่อทำให้ด้ายมีลวดลายเรียงสลับกัน

๕

๖

๗

๘

ไหม (Silk) เป็นแมลงประเภทผีเสื้อ หนอนไหมกินพืชได้หลายชนิดแต่ชอบกินใบหม่อนมากที่สุด เชื่อกันว่ามนุษย์เริ่มเลี้ยงไหมเป็นครั้งแรกในประเทศจีน เมื่อประมาณ 5,000 ปีมาแล้ว เส้นใยไหมได้จากรัง หรือ ดักแด้ ที่สามารถสาวออกมาเป็นเส้นใยเส้นเล็กๆ ซึ่งมีความเหนียวและมันวาวสวยงาม เหมาะต่อการนำไปทอเป็นผืนผ้า

- ๑ หนอนไหม รังไหม หรือ ดักแด้ ๒ การสาวไหม คือการดึงเส้นใยไหมออกจากรังไหม ๓ เส้นใยไหม ๔ การฟอกไหม การกำจัดสิ่งปนเปื้อนที่มากับเส้นใยไหมดิบทำให้เส้นใยอ่อนนุ่มและดูดซึมน้ำได้ดี ๕ อีก ใช้กับไหมออกจาก รัง เพื่อทำไหมไหมมีความแข็งแรงทนทาน ๖ เส้นใยไหมที่ผ่านการย้อมแล้ว

การย้อมผ้า

เป็นวิธีการตกแต่งผ้าให้มีความสวยงาม สะดุดตา การย้อมสีผ้าทำได้ทั้งก่อนหรือหลังการทอ ชาวอาเซียนจะใช้สีที่ได้จากธรรมชาติในการย้อมผ้า เช่น ต้นไม้ ใบไม้ สัตว์ และแร่ธาตุต่างๆ ซึ่งเป็นความรู้ดั้งเดิมที่สืบทอดกันมาแต่สมัยโบราณ

สีสันทย้อมผ้า ที่มาจากธรรมชาติ

สีแดง

ครั่ง

สีคราม

คราม

ห้อม

สีน้ำตาล

เปลือกมังคุด

สีดำ

ลูกมะเกลือ

สีเหลือง

ดาวเรือง

สีชมพู

แก่นฝาง

สีม่วง

ลูกหว้า

สีเขียว

ใบหูกวาง

เครื่องมือในการทอผ้า

การทอผ้า ถือเป็นศิลปะหัตถกรรม
ที่มีมาตั้งแต่สมัยโบราณโดยใช้
เส้นด้ายพุ่งและเส้นด้ายยืน
มาขัดกันจนได้เป็นผืนผ้า
เครื่องมือในการทอเรียกว่า

กี่

- ๑ กี่ทอผ้า ใช้ทอผ้าที่มีลวดลายต่างๆ
- ๒ กระสวย สำหรับใส่หลอดด้ายเส้นพุ่งเพื่อนำเส้นพุ่งไปขัดกับเส้นยืน
- ๓ พิน เป็นเครื่องมือที่ใช้สำหรับการทอผ้า มีพินี่เล็กๆเรียงกันเป็นดับ
- ๔ หลอดด้าย เป็นแกนสำหรับพันด้ายเส้นพุ่ง
- ๕ หวี ใช้สำหรับหวีด้ายเส้นยืนเพื่อไม่ให้ด้ายพันกันในระหว่างการทอ
- ๖ ไม้หีบหูก ไม้ที่สอดร้อยกับเชือกที่ผูกเขาด้านบนเพื่อให้หูกยึดติดกับกี่
- ๗ ไม้เหยียบหูก เป็นไม้ใช้สำหรับเหยียบบังคับตะกอลให้ขึ้น - ลง
- ๘ ตะกอล หรือ หูก เปิดช่องด้ายยืน สำหรับใส่ด้ายพุ่ง

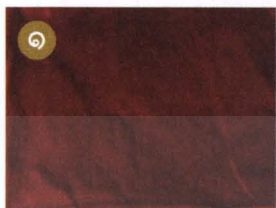
สถาบันพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ

เส้นยืน และ เส้นพุ่ง คืออะไร

เส้นยืน คือเส้นด้ายที่ซึ่งไว้กับที่ตามแนวตั้ง โดยสอดผ่าน
ช่องพิน และตะกอลที่โยงไว้กับที่

เส้นพุ่ง คือเส้นด้ายที่ถูกกรอบหลอดด้ายบรรจุในกระสวย
โดยเส้นพุ่งจะพุ่งในแนวนอน จากซ้ายไปขวา และจาก
ขวามาซ้ายผ่านเส้นยืนที่ยกสลับกัน

ลวดลายกับการทอผ้า

การทอผ้าก็คือ การทำให้เส้นด้ายสองกลุ่มขัดกันโดยมีการเพิ่มเทคนิคพิเศษ เพื่อให้ผ้ามีลวดลายและสีล้นที่สวยงาม ซึ่งจะเรียกชื่อผ้าตามวิธีการทอนั้น

๑ **ผ้าพื้น** การทอผ้าโดยด้ายเส้นพุ่งและด้ายเส้นยืนอาจเป็นด้ายสีเดียวหรือต่างสีกัน

๒ **ผ้าขิด** เกิดจากการสะกิดเส้นด้ายยืนตลอดหน้ากว้างของผืนผ้า และเพิ่มเส้นด้ายพุ่งไปตามแนวเส้นด้ายยืนที่ซ้อนขึ้น เส้นด้ายพุ่งและเส้นด้ายยืนจะขัดกันจนเกิดเป็นลวดลายทั้งด้านหน้าและด้านหลังของผืนผ้า

๓ **ผ้าจก** จะใช้ขนเม่นควักเส้นด้ายยืนจากด้านหลังของผ้า แล้วใช้นิ้วมือสอดสลักเส้นไหมผูกเป็นลวดลายในแต่ละแถว และสอดเส้นด้ายพุ่งเข้าไปเนื่องจากครบแถวให้พุ่งกระสวย 1 ครั้ง แล้วกระทบฟืม ผ้าที่ได้จะมีลวดลายแน่นเรียบ คล้ายกันทั้งสองด้าน

๔ **ผ้ายก** การทอผ้า โดยยกตะกอลอยแยกด้ายเส้นยืน บางครั้งการยกดอกจะเพิ่มด้ายเส้นพุ่งจำนวนสองเส้นหรือมากกว่านั้นเข้าไปในผืนผ้า

๕ **ผ้ามัดหมี่** เป็นผ้าที่กำหนดลวดลายมาก่อนการทอ ด้วยการใช้เชือกมัดเส้นด้ายในส่วนที่ไม่ต้องการให้ติดสี เวลาย้อมเรียงลำดับจากสีอ่อนไปหาสีเข้ม จนครบตามลายที่กำหนดแล้วนำไปทอจะเกิดลวดลายบนผืนผ้า

มัดหมี่ และ มัดย้อม ต่างกันอย่างไร

มัดหมี่ คือ การมัดเส้นด้ายแล้วย้อมก่อนนำมาทอเป็นผืนผ้า เกิดเป็นลวดลายและสีล้น **มัดย้อม** คือ การนำผ้าที่ทอสำเร็จแล้วมามัดแล้วย้อมสี มักจะย้อมครั้งเดียวสีเดียว

วัฒนธรรมผ้า

วัฒนธรรมการนุ่งห่มแต่เดิมของชาวเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ นั้น นิยมการ “นุ่งเตี๋ย” เป็นผ้าผืนเล็กแคบยาว คาดปกปิดอวัยวะเพศ ทั้งชายผ้าหน้าหลัง ยังพบเห็นอยู่บ้างในกลุ่มชนตามดินแดนห่างไกล ต่อมาได้รับวัฒนธรรมจีน อินเดีย เปอร์เซียและตะวันตก มาประยุกต์ให้เหมาะสมกับการดำรงชีวิต เช่น การนุ่งผ้า โธตี แบบอินเดีย

การนุ่ง
ผ้าเตี๋ย

การนุ่ง
ผ้าโธตี
ของชาว
อินเดีย

การนำ ผ้านุ่ง ผ้าห่ม มาพับเป็นจีบ แล้วขมวดเหน็บในลักษณะต่างๆ ให้เป็น เครื่องแต่งกาย เช่น ผ้าจีนและโล่รง ใช้สำหรับส่วนล่างของร่างกาย ผ้าแพรสำหรับพัน หรือคลุม จะใช้ สำหรับร่างกายส่วนบน เป็นต้น

สภานับพิพิตรักการเรียงรเ่งชาติ

เครื่องปั่นด้ายและเครื่องมือทอผ้ามีต้นกำเนิดมาจากไหน เครื่องปั่นด้ายและเครื่องมือที่เกี่ยวข้องกับสิ่งทอนั้นสันนิษฐานว่า มีต้นกำเนิดในประเทศจีน ซึ่งพัฒนามาจาก สายพาน ขับที่ใช้แรงหมุนจากล้อวงหนึ่งไปหมุนอีกลวงหนึ่ง

วัฒนธรรมผ้าใน ประเทศไทย

รับเอาวิธีการนุ่งผ้ามาจากจีนและอินเดีย เนื่องจากในสมัยก่อนมีการอพยพย้ายถิ่น และการเดินทางค้าขายของชนชาติต่างๆ ได้นำเอารูปแบบวิธีการนุ่งผ้าเข้ามาด้วย อีกทั้งไทยได้มีการสั่งซื้อผ้าลวดลายต่างๆ มาจากต่างประเทศ เช่น จีน เปอร์เซีย อินเดีย และยุโรป เข้ามาใช้กับรูปแบบการแต่งกายของไทย ในสมัยรัชกาลที่ 5 มีการนำรูปแบบการแต่งกายของสตรียุโรปมาประยุกต์ให้เข้ากับการแต่งกายของไทย โดยให้ผู้หญิงเริ่มใช้เสื้อแขนพองตรงไหล่แบบอังกฤษ เรียกว่า “เสื้อแขนหมูแฮม” เป็นผลมาจากการรับอิทธิพลวัฒนธรรมตะวันตก เพื่อปฏิรูปสังคมไทยให้ทันสมัย

การนุ่งโจงกระเบน

เอกลักษณ์การแต่งกาย สไตส์อาเซียน

ในอดีตเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เป็นจุดนัดพบที่ติดต่อกับค้าขายระหว่างอินเดียและจีนมายาวนาน ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนและรับอิทธิพลทางวัฒนธรรมทั้งสองแห่งจนต่อมาชาวตะวันตกได้เข้ามาติดต่อกับค้าขายและเข้ายึดครองหลายพื้นที่ในภูมิภาค ความสัมพันธ์เหล่านี้ส่งผลให้ชนพื้นเมืองเลือกรับนำไปปรับใช้ผสมผสานกันระหว่างวัฒนธรรมจนเกิดเป็นวัฒนธรรมที่มีเอกลักษณ์ขึ้น และการแต่งกายของแต่ละชาติในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เป็นตัวอย่างหนึ่งที่เห็นเด่นชัด

การ นุ่ง ห่ม พัน มัดผ้า สไตส์อินเดีย

การนุ่งสร้อย

ผ้าซิ่น ผ้าถุง ผ้าปาเต๊ะ

นุ่งโจงกระเบน

สวมกระโปรง ผูกเน็คไทใส่สูทอย่างตะวันตก

การแต่งกายแบบชาวฟิลิปปินส์ ผู้ชายจะมีการนุ่งกางเกงแบบสากล ผู้หญิงจะสวมกระโปรงเลื่อมติดกันแขนยกตั้งเป็นปีกกว้าง

การแต่งกายของผู้ชายชาวสิงคโปร์ จะสวมเสื้อเชิ้ตสวมกางเกงขายาวคาดเข็มขัด และผูกเน็คไทใส่สูท

เสื้อคอจีน กางเกงขากว้าง สวมง่ายคล้องตัว สไตส์ จีน

เสื้อแขนยาวคอจีนของชาวเวียดนามได้รับอิทธิพลจากชุดในราชสำนักจีน

ในประเทศพม่าผู้ชายจะนิยมใส่เสื้อคอจีนที่เรียกว่า กุยตั้ง

ประเทศไทย

THAILAND

ประเทศไทย มีกลุ่มชาติพันธุ์ที่หลากหลาย เช่น ไท-ลาว, เขมร, ญวน, มอญ, และจีน ในสมัยก่อนวัฒนธรรมวัฒนธรรมการนุ่งห่มของไทยนั้น จะไม่มีการตัดเย็บ โดยใช้ผ้าเพียงผืนเดียวนำมา นุ่งห่ม พับ จับจีบ ให้มีความเหมาะสมต่อการดำรงชีวิต ขนบธรรมเนียมประเพณี อีกทั้งมี ดินแดนติดกับประเทศเพื่อนบ้านอย่าง ลาว, พม่า, กัมพูชา และมาเลเซีย ซึ่งจะมีวัฒนธรรมการแต่งกายบางส่วนที่คล้ายคลึงกัน จนกลายเป็น เอกลักษณ์ประจำถิ่น เช่นการแต่งกาย 4 ภาค

๑

๒

๓

๔

๕

ชุดประจำชาติไทย คือ ชุดไทย พระราชนิยม ชุดสำหรับผู้หญิง เรียก ชุดไทยจักรี ประกอบด้วย สไบเฉียงเปิดข้างหนึ่ง ชายสไบ คลุมไหล่ ขึ้นมีจีบยกข้างหน้า ชายพกใช้เข็มขัดคาด ชุดสำหรับผู้ชาย เรียกว่า เสื้อพระราชทาน ประกอบด้วย เสื้อพระราชทาน และโจงกระเบน

- ๑ การแต่งกายแบบล้านนา ในภาคเหนือ ๒ การแต่งกายของชาวมุสลิม ในภาคใต้
๓ การแต่งกายแบบชาวผู้ไท ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ๔ การแต่งกายชุดไทยจักรี สำหรับสตรี ๕ เสื้อพระราชทานสำหรับผู้ชาย

ประเทศลาว

LAOS

ประเทศลาว มีกลุ่มชาติพันธุ์อยู่ 3 กลุ่มได้แก่ ลาวลุ่ม ลาวเทิง ลาวสูง ซึ่งจะมีวัฒนธรรมการแต่งกายที่แตกต่างกันออกไป แต่ที่เหมือนกันคือผู้หญิงลาวจะ “นุ่งซิ่น เบี่ยงแพ” เป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่สืบทอดกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษ ชิ่นบางแบบใช้นุ่งเฉพาะในงานบุญประเพณี ชิ่นยังถูกกำหนดให้เป็นชุดเครื่องแบบนักเรียนหญิงตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาจนถึงมหาวิทยาลัย ชุดเครื่องแบบข้าราชการ หรือชุดทำงาน รวมทั้งการมาติดต่่อาราชการ เป็นต้น

ชุดประจำชาติลาว ผู้หญิงลาวจะ นุ่งผ้าซิ่น หรือผ้าถุง และต้องผูก การทอผ้าตั้งแต่เด็ก ผ้าซิ่นของลาว มีลวดลายสวยงาม ซึ่งพัฒนามาจาก แบบชุดของเจ้านายในหลวงพระบาง ความยาวของซิ่นจะอยู่ที่ครึ่งน่อง ห่มสไบทับ โดยให้ชายสไบไปด้านหน้า ยาวลงมา ผู้ชายจะนุ่งโจงกระเบน สวมเสื้อชั้นนอก คล้ายคลึงกับเสื้อ พระราชทานของไทย

๑ การแต่งกายแบบชุดเจ้านายในหลวงพระบาง ๒ การแต่งกายในงานสำคัญต่างๆ ของชาวลาวในปัจจุบัน ๓ ลาวเทิง ลาวสูง ลาวลุ่ม

ประเทศกัมพูชา

COMBODIA

ประเทศกัมพูชา มีกลุ่มชาติพันธุ์ที่หลากหลาย เช่น เขมร ไท จาม จีน และชาวเวียดนาม การแต่งกายของชาวกัมพูชาพื้นเมืองนิยมใช้ผ้าขาวม้าหรือกร้อมา ซึ่งใช้ประโยชน์ได้หลากหลายทั้งนุ่งและห่ม และใช้ขั้มปอด ผ้าผืนมีลักษณะคล้ายกับผ้านุ่งของประเทศลาวและประเทศไทย

ชุดประจำชาติกัมพูชา จะนุ่งผ้าขั้มปอด ซึ่งได้รับอิทธิพลผ่านมาจากศาสนาฮินดูจากประเทศอินเดีย ดังจะเห็นได้จากรูปประติมากรรมที่มีการนุ่งขั้มปอด และสวมเครื่องประดับต่างๆ ในปัจจุบันชาวกัมพูชาหันมาสวมเสื้อ นุ่งโจกกระเบน ห่มสไบ ใส่ในงานเฉลิมฉลองหรืองานแต่งงาน และมักจะนุ่งห่มให้รัดรูปเสมอ

- ๑ ผ้าขั้มปอด ๒ การแต่งกาย ชาวจาม ในกัมพูชา ๓ การแต่งกายของชาวเขมร ๔ การแต่งกายในงานสำคัญต่างๆของชาวกัมพูชาในปัจจุบัน

ประเทศเวียดนาม

VIETNAM

ประเทศเวียดนาม มีกลุ่มชาติพันธุ์ที่หลากหลายมาก ทั้งญวน จาม ไต-ไทมอญ-เขมร และจีน-ทิเบต ซึ่งต่างมีวัฒนธรรมการแต่งกายของตนเอง ลวดลายบนผ้าของชาวเวียดนามจะมีลักษณะเด่นที่คล้ายกับลายที่ปรากฏอยู่บนเครื่องปั้นดินเผาและกลองมโหระทึกซึ่งเป็นวัฒนธรรมดั้งเดิม มีความหมายและใช้เทคนิคการทอที่แตกต่างกันไป

ชุดประจำชาติเวียดนาม เรียกว่า
อ่าวหญ่าย ประกอบไปด้วย ชุด
ผ้าไหมที่พอดิตัว สวมทับกางเกง
ขายาว มักสวมใสในงานแต่งงาน
และพิธีการสำคัญของประเทศ
มีลักษณะคล้ายชุดกี่เพ้าของจีน
ปัจจุบันเป็นชุดที่ได้รับความนิยม
มากจากผู้หญิงชาวเวียดนาม
ส่วนผู้ชายเวียดนาม จะสวมชุด
อ่าวหญ่ายในพิธีแต่งงานหรือใน
พิธีศพ

๑ ผ้าลวดลายดวงอาทิตย์ ๒ การแต่งกายชุดอ่าวหญ่าย

ประเทศเมียนมาร์

MYANMAR

ประเทศเมียนมาร์ ได้รับอิทธิพลการทอผ้าจาก จีน อินเดีย และไทย
เอกลักษณ์ที่เด่นชัดของผ้าเมียนมาร์ เช่น การทอผ้าตาหมากรุก
ผ้าเนื้อแน่นที่ก่อนใช้ต้องนำไปแช่น้ำแล้วทุบเพื่อให้ผ้านิ่ม นิยมทำเป็น
ลองยี และผ้าลุนตยา อาซิค แปลว่าร้อยกระสวย เพราะใช้กระสวย
หลายอันและใช้เวลาในการทอนานมาก

ชุดประจำชาติเมียนมาร์ เรียกว่า
ลองยี เป็นผ้าโล่งที่นุ่งทั้งผู้ชาย
และผู้หญิง โดยผู้ชายจะใส่เสื้อ
เช็ดคอปกจีน เรียกว่า กุยตั้งและ
เสื้อคลุมไม่มีปก บางครั้งจะใส่
ผ้าโพกศีรษะที่ เรียกว่า กองบอง
ส่วนผู้หญิง สวมเสื้อที่ติดกระดุม
หน้า เรียกว่า ยินซี หรือกระดุม
ข้าง เรียกว่า ยินบอน และใส่ผ้า
คลุมไหล่ทับ

- ๑ ผ้าตาหมากรุก ๒ ผ้าลุนตยา อาซิค ๓ การแต่งกายของผู้ชายชาวเมียนมาร์
๔ การแต่งกายในงานสำคัญต่างๆของชาวเมียนมาร์ในปัจจุบัน

ประเทศมาเลเซีย

MALAYSIA

ประเทศมาเลเซีย เป็นดินแดนที่มีหลายกลุ่มชาติพันธุ์อาศัยอยู่ร่วมกัน เช่น มลายูแท้ จีน อินเดีย ปากีสถาน อินโดนีเซีย และชนกลุ่มน้อย การทอผ้ามีมากแถบกลันตันและตรังกานู เป็นผ้าที่ทอโดยสอดไหมเงินและทองลงในเนื้อไหม ตามแบบอินเดีย เรียกว่า “ผ้ายกดิน หรือ ผ้ายกดอก”

ชุดประจำชาติมาเลเซีย ชุดของผู้ชาย เรียก บาจูมลายู ประกอบไปด้วย เสื้อแขนยาวและกางเกงขาสั้น ทำจากผ้าไหมหรือผ้าฝ้าย สำหรับชุดของผู้หญิง เรียกว่า บาจูรุง ประกอบด้วย เสื้อคลุมแขนยาวและกระโปรงยาว

การแต่งกายตามหลักศาสนา

เอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีจำนวนชาวมุสลิมมากที่สุดในโลก โดยเฉพาะประเทศอินโดนีเซีย มาเลเซีย และบรูไน ทำให้ลักษณะการแต่งกายมีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กับหลักศาสนา ซึ่งแสดงถึงความสำรวม สุภาพเรียบร้อย ดังที่เห็นในชุดประจำชาติของประเทศเหล่านี้

ประเทศอินโดนีเซีย

INDONESIA

ประเทศอินโดนีเซีย เป็นหมู่เกาะที่มีกลุ่มชาติพันธุ์มากที่สุด ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หรือ มีมากกว่า 350 กลุ่มชาติพันธุ์ เช่น มาเลย์ ชาว จีน อินเดีย และเปอรานากัน ต่างก็มีวัฒนธรรมการแต่งกายเป็นของตนเอง ทำให้มีการผลิตผ้าทอหลายชนิด ได้แก่ ผ้ายก ผ้ามัดหมี่ ยกดั้นเงิน ดันทอง เป็นต้น รวมทั้งการใช้เทคนิคเขียนลวดลายบนผืนผ้า เรียกว่า ผ้าบาติก

ชุดประจำชาติอินโดนีเซีย ยึดถือตามแบบราชสำนักชวา โดยผู้หญิงใช้เสื้อเคบาย่า และผ้าถุงแบบ บาติก เน้นโทนน้ำตาล เวลามุ่งจะจับจีบด้านหน้า คล้ายจับจีบหน้านางของไทย แต่จีบเล็กกว่า ผู้ชายจะสวมเสื้อผ้าบาติก มุ่งกางเกงขายาว หรือ เบลูกเบสคาฟ ซึ่งเป็นการแต่งกายแบบผสมผสานระหว่างเสื้อคลุมสั้นแบบชวาและโลรอง

๑ การแต่งกายของชาวอินโดนีเซียปัจจุบัน ๒ ผ้าพื้นสีม่วงสอดดั้นเงิน ๓ กลุ่มชนเผ่าพื้นเมืองในเกาะสุมาตรา

ประเทศบรูไน ดารุสซาลาม BRUNEI DARUSSALAM

ประเทศบรูไน ดารุสซาลาม เป็นประเทศที่มีประชากรเชื้อสายมลายู จีน และคนพื้นเมืองดั้งเดิมหลายชนเผ่า ทำให้การแต่งกายชุดประจำชาติของบรูไน คล้ายกับชุดของมาเลเซีย

ชุดประจำชาติบรูไน เรียก บาจุมลายู คือสวมเสื้อแขนยาวตัวเสื้อยาวถึงเข่า นุ่งกางเกงขายาวแล้วนุ่งโสร่ง ชุดของผู้หญิง เรียก บาจูกรุง ใช้กันทั่วไปในอินโดนีเซีย มาเลเซีย และไทยมุสลิม เป็นเสื้อแขนยาวทรงหลวมๆ คลุมจนถึงหัวเข่า ชาวบรูไนชอบใช้สีสันสดใส แต่ไม่ใช้สีเหลืองเพราะเป็นสีของสุลต่าน โปกผ้าอิญาบตามหลักศาสนาอิสลาม

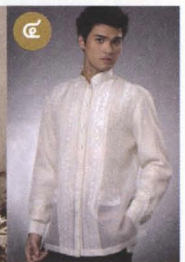
ชุด เคบาย่า สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทยจะเรียกว่า เสื้อ บานง เป็นชื่อเรียกของเสื้อสตรีที่ผ้าหน้าไม่มีกระดุม มีต้นกำเนิดจากชาวอินโดนีเซีย และแพร่หลายจากชาวไปยังดินแดนต่างๆ เช่น เกาะบาหลี สุมาตรา มาเลเซีย สิงคโปร์ ภาคใต้ของฟิลิปปินส์ และไทย

ประเทศฟิลิปปินส์

PHILIPPINES

ประเทศฟิลิปปินส์ มีประชากรหลากหลายชาติพันธุ์ เช่น มงโกลเลีย อินโดนีเซีย มาเลย์ จีน และสเปนที่เข้ามายึดครองเป็นอาณานิคม ทำให้มีประชากรเชื้อสายตะวันตกเป็นจำนวนมาก จึงทำให้การแต่งกายของชาวฟิลิปปินส์ได้รับวัฒนธรรมจากสเปนอย่างเห็นได้ชัด โดยใช้รูปแบบการตัดเย็บแบบสเปนแต่ใช้วัตถุดิบท้องถิ่น คือ ไยกล้วย ไยสับปะรด และผ้าใย

ชุดประจำชาติฟิลิปปินส์
ผู้ชายจะนุ่งกางเกงขายาว
สวมเสื้อ บารองตากาล็อก
ที่ตัดเย็บด้วยผ้าไยสับปะรด
มีผ้า คอตติ้ง แขนยาว ปลาย
แขนเสื้อปักลวดลาย ส่วน
ผู้หญิงจะนุ่งกระโปรงยาว
ใส่เสื้อ บาลินดาร์วัก คือเสื้อ
สีครีมแขนสั้น จับจีบยกตั้ง
ขึ้นเหนือไหล่ คล้ายปีกผีเสื้อ

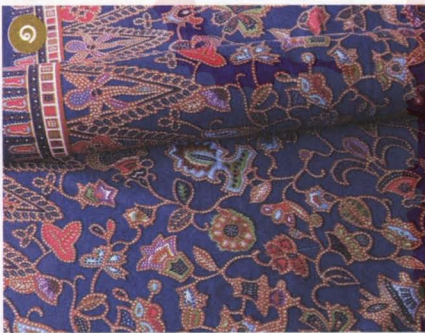
- ๑ ผ้าไยสับปะรด ๒ ชนเผ่าในฟิลิปปินส์ ๓ การแต่งกายของสตรีชาวฟิลิปปินส์
๔ เสื้อบารองตากาล็อก

ประเทศสิงคโปร์

SINGAPORE

ประเทศสิงคโปร์ ตั้งอยู่บนเกาะเล็กๆ ปลายแหลมมลายู มีพลเมืองหลายเชื้อชาติ เช่น จีน มาเลย์ อินเดีย และยุโรป เพราะเป็นเมืองท่าสำคัญ ทำให้สิงคโปร์ไม่มีชุดประจำชาติ เป็นของตนเอง

ชุดประจำชาติสิงคโปร์ ผู้หญิง มลายูในสิงคโปร์สวมชุด เคบาย่า ซึ่งเป็นการแต่งกายของชาว เปอรานากัน หรือชาวจีนที่เข้ามาทำการค้าและแต่งงานกับชนพื้นเมือง ปัจจุบันชาวเปอรานากัน กระจ่ายตัวอยู่ในเมืองท่าต่างๆ เช่น มะละกา ปีนัง ภูเก็ต สิงคโปร์ ส่วนผู้ชายชาวสิงคโปร์จะใส่สูท ผูกเนคไทด์ ตามแบบตะวันตก

- ๑ ลายผ้าที่เป็นเอกลักษณ์และเป็นที่ยอมรับของสิงคโปร์ ๒ การแต่งกายแบบ ย่าหยา
๓ ชุดแต่งงานของชาวจีนในสิงคโปร์

มาเรียนรู้ภาษา
จาก ผ้า กันเถอะ

COSTUME (เครื่องแต่งกาย)

WEAVING (การทอผ้า)

COTTON (ผ้าฝ้าย)

SILK (ผ้าไหม)

LOOM (กี่ทอผ้า)

THREAD (เส้นด้าย)

GARMENT (เสื้อผ้า)

DYEING (การย้อม)

FABRIC (ผืนผ้า)

TEXTILES (สิ่งทอ)

สถาบันพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ

บ้านจิก

บ้านจิก

แหล่งค้นคว้าอ้างอิง

สุมิตร ปิติพัฒน์, อนุชา ทิรคานนท์,

เทียมจิตร พ่วงสมจิตร. ๒๕๕๓.

เกิด แก่ เจ็บ ตาย : วิถีไทในผืนผ้า.

กรุงเทพฯ : สถาบันไทยศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ทรงศักดิ์ ปรารงค์วัฒนากุล, แพทรีเซีย ซีสแมน แน่นหนา.

๒๕๓๖. นิทรรศการ ผ้าเอเซีย : มรดกร่วมทางวัฒนธรรม.

ผ้าเอเซีย : มรดกร่วมทางวัฒนธรรม. กรุงเทพมหานคร

: บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์ พับลิชชิ่ง จำกัด(มหาชน).

[http:// pantip.com/topic/30581329](http://pantip.com/topic/30581329)

[http:// www.stks.or.th/blog/?p=17050](http://www.stks.or.th/blog/?p=17050)

[http:// www.baanjomyut.com/library_2/
history_of_costume/07_2.html](http://www.baanjomyut.com/library_2/history_of_costume/07_2.html)

[http:// www.chiangmaithailand.net/
Lanna%20people%20in%20history/
Boonpun/Boonpun.html](http://www.chiangmaithailand.net/Lanna%20people%20in%20history/Boonpun/Boonpun.html)

[http:// women.postjung.com/685308.html](http://women.postjung.com/685308.html)

[http:// board.postjung.com/421752.html](http://board.postjung.com/421752.html)

[http:// pantip.com/topic/30476370](http://pantip.com/topic/30476370)

[http:// www.mikithai.com/
pantip.aspx?topicid=30772837](http://www.mikithai.com/pantip.aspx?topicid=30772837)

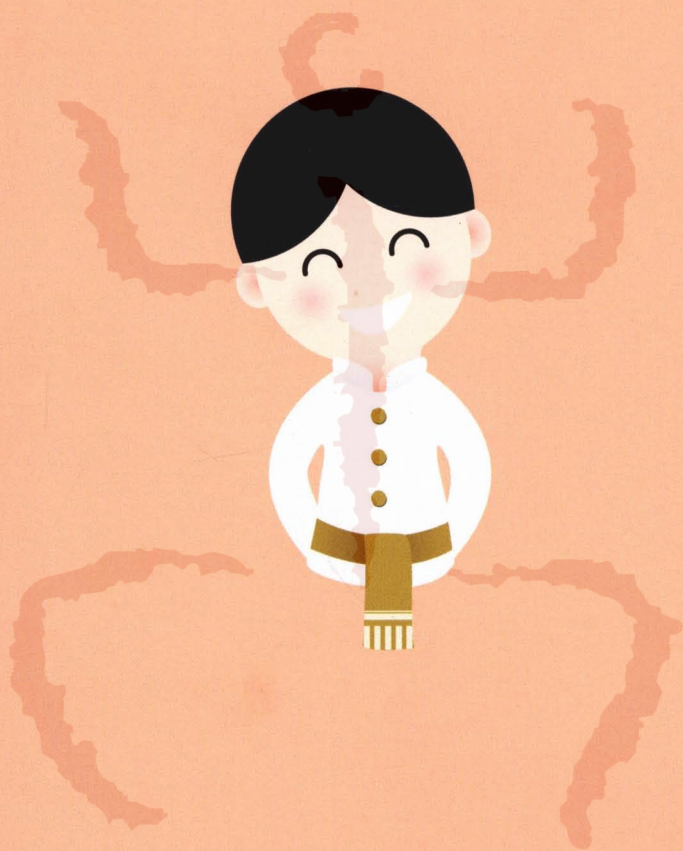
[http:// www.mscs.nu.ac.th/webmscs/index.
php?name=news&file=readnews&id=273](http://www.mscs.nu.ac.th/webmscs/index.php?name=news&file=readnews&id=273)

[http:// www.lampangvc.ac.th/lvcasean/
page_laos3.html](http://www.lampangvc.ac.th/lvcasean/page_laos3.html)

[http:// www.mscs.nu.ac.th/mscsv2/?name=
knowledge&file=readknowledge&id=177](http://www.mscs.nu.ac.th/mscsv2/?name=knowledge&file=readknowledge&id=177)

สถาบันพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ

สถาบันพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ

สำนักงานกฤษฎีกา

okmd

สถาบันพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ

เลขที่ 4 ถนนสนามไชย แขวงพระบรมมหาราชวัง
เขตพระนคร กรุงเทพฯ 10200

โทร: 02 225 2777 ต่อ 415 แฟกซ์: 02 225 2775

www.museumsiam.org

facebook.com/museumsiamfan